Achtergrondinformatie kraken & ontruimen:

Bevoegdheden

Openbaar Ministerie

- Op basis van de wet Kraken en Leegstand ligt de ontruimingsbevoegdheid bij het Openbaar Ministerie. Artikel 551 A van het wetboek van Strafvordering geeft het OM en de politie de bevoegdheid om het gekraakte pand ook daadwerkelijk te ontruimen.
- OM bepaald of er aangehouden en vervolgd wordt

Burgemeester

- De burgemeester heeft de verantwoordelijkheid om te beoordelen of de ontruiming tot ernstige verstoringen van de openbare orde zal leiden en bepaalt het moment van ontruiming.
- Daarnaast weegt de burgemeester af of de ontruiming tot onacceptabele risico's leidt voor het in te zetten (politie) personeel, de omwonenden of de krakers zelf, en of de politie inzet voor de ontruiming van het kraakpand verantwoord is met het oog op politie inzet elders in de stad.

Huisrecht

- Huisrecht kan al vrij snel ontstaan, in de regel door één nacht in een pand te verblijven, maar het kan ook eerder. De Hoge Raad heeft bepaald dat dit af hangt van de feitelijke situatie. [...]
- De Hoge Raad overweegt in uitspraak van 28-5-2013 *"Een beroep op het huisrecht niet behoeft af te stuiten op de enkele omstandigheid dat degene die zich daarop beroept nog slechts (zeer) kort tevoren zijn intrek in de desbetreffende ruimte had genomen" [...]*
- Huisrecht kan in elk pand ontstaan als de kraker daar een ongestoord woongenot opbouwt, een privé-huiselijk leven leidt en het pand heeft ingericht als woning.
- Dit uitgangspunt wordt ook in Amsterdam gehanteerd door het Openbaar Ministerie

Heterdaad

- Afgezien van de vraag of er al dan niet huisrecht is gevestigd, wordt er in principe niet direct opgetreden bij heterdaad kraaksituaties.
- Als de politie een kraakactie op heterdaad constateert, zal er in de regel een verdenking zijn ten aanzien van het overtreden van artikel 138 of 138a wetboek van Strafrecht. Om het bestanddeel "wederrechtelijk" in die artikelen te bewijzen, is het doen van een aangifte noodzakelijk. De eigenaar dient kort gezegd aan te geven dat hij niet wil dat de krakers in zijn pand zitten.
- Daarnaast is de aangifte van belang om te bepalen wat de feitelijke situatie is: is het pand juridisch in gebruik of is er sprake van leegstand? Op basis daarvan kan de prioriteit van de kraakzaak bepaald worden.
- De driehoek acht het van belang om telkens goed onderbouwd en met een zorgvuldige toepassing van de juridische kaders en het ontruimingsbeleid op te treden. Er zijn risico's verbonden aan het direct optreden bij heterdaad zoals het ontruimen voor leegstand en het risico van escalatie. Zo hebben we eerder situaties gehad (o.a. kraken aan het Singel en de Simon Stevinstraat) waarbij direct is opgetreden maar achteraf bleek dat er toen feitelijk is ontruimd voor leegstand of dat de situatie escaleerde.

Spoed

In de beleidsbrief van de Procureurs Generaal worden vier gronden benoemd die een spoedontruiming rechtvaardigen (dit is landelijk beleid)

- Als krakers worden verdacht van huisvredebreuk (art. 138 Sr) waarbij het huisrecht van een ander wordt geschonden.
- Als krakers worden verdacht van andere strafbare feiten, ten gevolge waarvan de rechthebbende van het pand ernstig wordt getroffen (bijv. een bedrijf kan door de kraak niet meer functioneren of er worden ernstige vernielingen aangericht)
- Als door de wederechtelijke bewoning een gevaarlijke situatie ontstaat of in stand blijft voor de krakers zelf, voor hun omgeving (bijv. brand – of instortingsgevaar) of voor bij de ontruiming betrokken personen (bijv. door het barricaderen van panden of het aanbrengen van boobytraps)
- Als er sprake is van (ernstige vrees voor) verstoring van de openbare orde en veiligheid door krakers, in of in de omgeving van het wederechtelijk bewoonde pand.

Aanhouden en vervolgen

- Op grond van het Amsterdamse beleid wordt er in principe niet direct opgetreden bij heterdaad kraaksituaties, want eerst aangifte nodig om de feitelijke situatie te bepalen. We ontruimen immers niet voor leegstand.
- In alle gevallen wordt een ontruiming aangekondigd (conform landelijk beleid van de PG) tenzij het spoed is en hebben de krakers voor de ontruiming het pand al verlaten.
- Als dit niet het geval is kunnen de krakers worden aangehouden en vervolgd, maar dit is een beslissing van het OM.
- Van belang is dat met het aanhouden van krakers vóór een ontruiming niet de kraak beëindigd is, het huisrecht van de aangehouden kraker blijft dan bestaan. Dat kan alleen worden beëindigd door een rechterlijke beslissing of doordat er een ontruimingstitel is. Als de kraker na aanhouding weer wordt vrijgelaten kan deze weer terugkeren naar de woning want heeft nog huisrecht.

[redacted]

- In het geval van krakende uitgeprocedeerde asielzoeker geldt dat bij aanhouding zij mogelijk in vreemdelingendetentie komen. Over het algemeen een langdurige procedure die uiteindelijk niet tot uitzetting leidt, maar waarbij zij opnieuw op straat terecht komen. De lijn van de driehoek is altijd geweest dat het kraakbeleid niet moet worden vermengd met de problematiek van uitgeprocedeerde asielzoekers.

[redacted]

Moties (311 en 312)

- Het reguliere kraak- en ontruimingsbeleid wordt toegepast, de 14 maart door de raad aangenomen moties (311 en 312) hebben daar geen invloed op..
- Motie 311 houdt in dat binnen de kaders van de wet eigenaren van kraakpanden verzocht wordt om te overwegen de ontruiming uit te stellen. Hier is de eigenaar geenszins toe verplicht.
- Sommige media schetsen een beeld dat er door deze motie standaard niet wordt ontruimd in geval van kraak door vreemdelingen of eigenaren opgeroepen worden om geen aangifte te doen. Dit klopt dus niet.
- Naar aanleiding van motie 312 is na de sluiting van de winteropvang er tussentijdse nachtopvang in de Havenstraat geopend waar o.a. de WAH groep terecht kan.